

Kerkenvisie Westervoort

20 oktober 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	p.3
2. Samenvatting	p.5
3. Kerkenpaspoort	p.6
4. Inventarisatie maatschappelijk vastgoed	p.9
5. Resultaten enquête	p.13
6. Scenario's Werenfriduskerk	p.19
7. Aanbevelingen Werenfriedkerk	p.24
8. Conclusie	p.25

Bijlage 1 Resultaten enquête

Bijlage 2 Financieel

Bijlage 3 Potentiële huurders/gebruikers

1. Inleiding

Aanleiding teruglopend kerkbezoek

Volgens onderzoek komt meer dan 80% van de Nederlanders zelden of nooit meer in een kerkgebouw. Door de teruglopende kerkbezoeken zijn er steeds minder vrijwilligers die zich inzetten voor het beheer en behoud van het kerkgebouw. De gebouwen voldoen vaak niet aan de hedendaagse eisen van duurzaamheid, comfort en gebruik. Daardoor zijn ze vaak ook moeilijk inzetbaar voor multifunctioneel gebruik. Door het teruglopende aantal kerkbezoeken is de exploitatie van de gebouwen vaak moeilijk sluitend te krijgen. Naar verwachting sluiten in Nederland de komende 10 jaar tussen de 1.800 en 4.800 kerken hun deuren.

Multifunctioneel gebruik Werenfriedkerk

Ook de protestantse Werenfriedkerk in Westervoort heeft te maken met teruglopende kerkbezoeken. De protestantse kerk met naastgelegen Paalmanhuis wordt momenteel verhuurd voor maatschappelijke doeleinden. In hun beleidsplan willen ze meer aanhaken op maatschappelijke activiteiten. Is er voldoende aanbod om hiermee een duurzame toekomst voor de kerk te realiseren?

Sluiting St. Werenfriduskerk

Door de teruglopende kerkbezoeken in de RK St. Werenfriduskerk in Westervoort heeft het bestuur van de RK Parochie St. Willibrordus besloten om de kerk te sluiten. Het voornemen is om per 1 januari 2021 geen vieringen meer te organiseren in deze kerk. De parochie omvat dertien geloofsgemeenschappen met nu nog elk een eigen kerkgebouw, 9 hiervan gaan sluiten. Het in stand houden en onderhouden van deze kerklocaties kan de parochie zich niet meer veroorloven. Hoe ziet de toekomst van deze kerk in Westervoort eruit? Kan de kerk in Westervoort een nieuwe maatschappelijk functie krijgen?

Onderzoeksvraag duurzaam toekomstperspectief kerken in Westervoort

De locatieraad van de St. Werenfriduskerk heeft door adviesbureau BOEi een onderzoek laten uitvoeren naar de herbestemmings- mogelijkheden. In dat onderzoek zijn verschillende scenario's c.q. herbestemmingsfuncties beschreven waaronder: wonen, sociaal-maatschappelijk centrum en commercieel. Deze onderzoeksresultaten zijn in een informele setting voor een eerste feedback voorgelegd aan de gemeente.

Tijdens deze gedachtewisseling heeft de gemeente aangegeven, dat de eerste voorkeur zou uitgaan naar verdere verdieping van de mogelijkheden van de woonfunctie. Deze sluit aan bij de grote behoefte aan extra woonruimte in de gemeente, maar ook bij de visie van de gemeenteraad om in het winkelgebied van de Hamersestraat ruimte te willen bieden voor herbestemming van winkelpanden tot woonruimte. Als bedenkingen bij het scenario van de sociaal-maatschappelijk en/of de commerciële functie is door de gemeente onder andere gewezen op het reeds grote aanbod aan sociaal-maatschappelijke ruimte binnen de gemeente en de zorg voor te grote parkeerdruk in de directe omgeving.

Na het onderzoek van BOEi en het gesprek met de gemeente is een werkgroep van betrokkenen aan de slag gegaan. Zij hebben gesprekken gevoerd met diverse mensen en belanghebbenden binnen Westervoort. Na een eerste evaluatie van deze gesprekken hebben ze geconcludeerd dat er een groot draagvlak bestaat voor een sociaal, maatschappelijke, culturele toekomst voor de kerk. Ze voelen het als een verplichting om de levensvatbaarheid van deze optie als eerste te onderzoeken, ondanks de eerste informele reactie van de gemeente. Andere opties met (deels) appartementen en/of commerciële activiteiten zijn niet bij voorbaat afgeschreven.

Door middel van een kerkvisie is het mogelijk om aanvullend onderzoek te doen naar een duurzame toekomst voor de kerken in Westervoort en de verschillende belangen af te wegen, te onderzoeken en zo te komen tot een gezamenlijke oplossing.

Waar liggen kansen en bedreigingen voor beide kerkgebouwen? En hoe staat dit in relatie tot het andere maatschappelijk vastgoed? Hoe ontwikkel je een duurzaam toekomstperspectief voor de kerken in Westervoort wat gedragen wordt door de inwoners?

Kunnen de eigenaren van de kerkgebouwen over een langere periode voldoende inkomstenstromen genereren door binnen de gebouwen ruimte te maken of beschikbaar te stellen voor uitvoering van sociaal-maatschappelijke en culturele activiteiten zonder daardoor het huidige aanbod van sociaal-maatschappelijke en culturele voorzieningen te schaden? Wat zijn mogelijke alternatieven voor een duurzame toekomst van de kerkgebouwen?

Vraag: *Kunnen de kerkgebouwen in Westervoort duurzaam en rendabel geëxploiteerd worden met een (deels) maatschappelijke invulling of zijn er alternatieven voorhanden om de gebouwen voor Westervoort te behouden?*

2. Samenvatting

Het opstellen van deze kerkenvisie heeft geleid tot twee concrete scenario's voor de St. Werenfriduskerk en aanbevelingen voor de Werenfriedkerk.

Het proces om hiertoe te komen is doorlopen samen met de projectgroep. Deze groep bestond uit een afgevaardigde van de Werenfriedkerk, een afvaardiging van de werkgroep van de St. Werenfriduskerk en de gemeente Westervoort.

Tijdens de projectstart werden gezamenlijk doelen en wijze van communiceren bepaald. Tijdens driewekelijkse vergaderingen werden resultaten gedeeld van afgelopen periode en afspraken gemaakt voor de komende periode.

I.v.m. Covid '19 werden waar nodig aanpassingen gedaan. Afhankelijk van de situatie en geldende maatregelen vonden de bijeenkomsten en afspraken via online meetings plaats.

Gedurende de uitvoeringsperiode zijn circa 25 gesprekken gevoerd met de eigenaren van de kerk, stakeholders en bewoners. Er werd een enquête uitgezet om de mening van inwoners in Westervoort op te halen. Er werd een kerkenpaspoort opgesteld waarin kansen en bedreigingen in beeld werden gebracht. Vervolgens werd een globale inventarisatie van het maatschappelijk vastgoed in Westervoort gemaakt. Deze werkte als leidraad tijdens gesprekken met de projectgroep om ontwikkelingen op dit gebied zichtbaar en bespreekbaar te maken.

Op basis van voorgaande informatie werd toegewerkt naar vijf scenario's voor de St. Werenfriduskerk en aanbevelingen voor de Werenfriedkerk. Samen met de projectgroep zijn de vijf scenario's teruggebracht naar twee concrete scenario's die voldoen aan de voorwaarden van zowel de werkgroep (St. Werenfriduskerk) als de gemeente.

Met deze scenario's worden functies bij ander maatschappelijk vastgoed in Westervoort in tact gelaten. Mocht in de toekomst ontwikkelingen er toe leiden dat ander maatschappelijk vastgoed verdwijnt, is er de mogelijkheid dat deze verhuizen naar de kerk. Dit kan de haalbaarheid van de scenario's vergroten.

Beide scenario's voor de St. Werenfriduskerk kunnen rekenen op draagvlak bij de gemeente en de werkgroep (St. Werenfriduskerk). Vanuit de werkgroep is er een voorkeur voor het eerste scenario. Dit sluit tevens het beste aan bij de resultaten van de enquête. De gemeente kan zich in beide scenario's vinden en is benieuwd naar de financiële haalbaarheid van met name scenario 1.

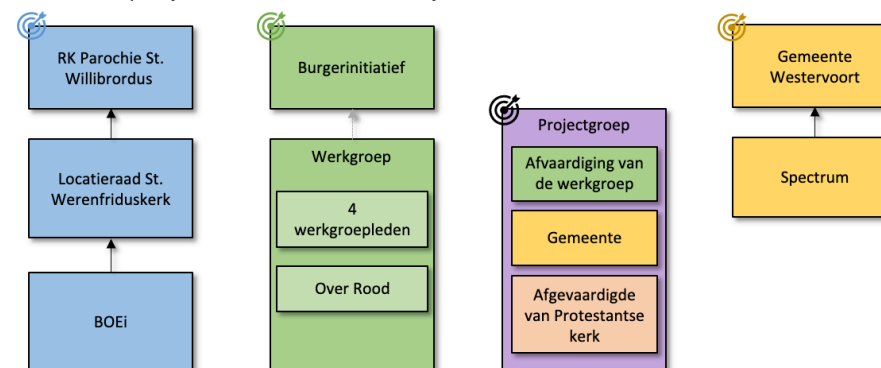
Op de volgende pagina's volgen de kerkenpaspoorten, een toelichting en beeldende weergave op het maatschappelijk vastgoed in Westervoort, de resultaten van de enquête, de scenario's voor de St. Werenfriduskerk, de aanbevelingen voor de Werenfriedkerk en een conclusie met aanbevelingen.

Projectorganisatie

- Gezamenlijk doel: Optimaliseren maatschappelijk vastgoed
- Doel: Verkoop van St. Werenfriduskerk Westervoort
- Doel: Herbestemming St. Werenfriduskerk
- Doel: Duurzaam toekomstperspectief voor kerkgebouwen Westervoort d.m.v. kerkenvisie

Betrokken partijen, rollen en verantwoordelijkheden:

Functionele opdrachtgever

3. Kerkenpaspoort

Dit kerkenpaspoort heeft als doel om in een oogopslag te zien wat de toekomst is van de kerkgebouwen in Westervoort. Per kerkgebouw is er een kerkenpaspoort opgemaakt na een gesprek met de eigenaar van het gebouw. In het paspoort worden de kansen en bedreigingen van het kerkgebouw omschreven.

Dit kerkenpaspoort maakt onderdeel uit van de kerkenvisie Westervoort. Deze kerkenvisie heeft als doel om te onderzoeken op welke manier de kerkgebouwen in Westervoort duurzaam en rendabel geëxploiteerd kunnen worden met een (deels) maatschappelijke invulling.

De kerkgebouwen zijn onderverdeeld in onderstaande categorieën, die staan benoemd bovenaan ieder paspoort:

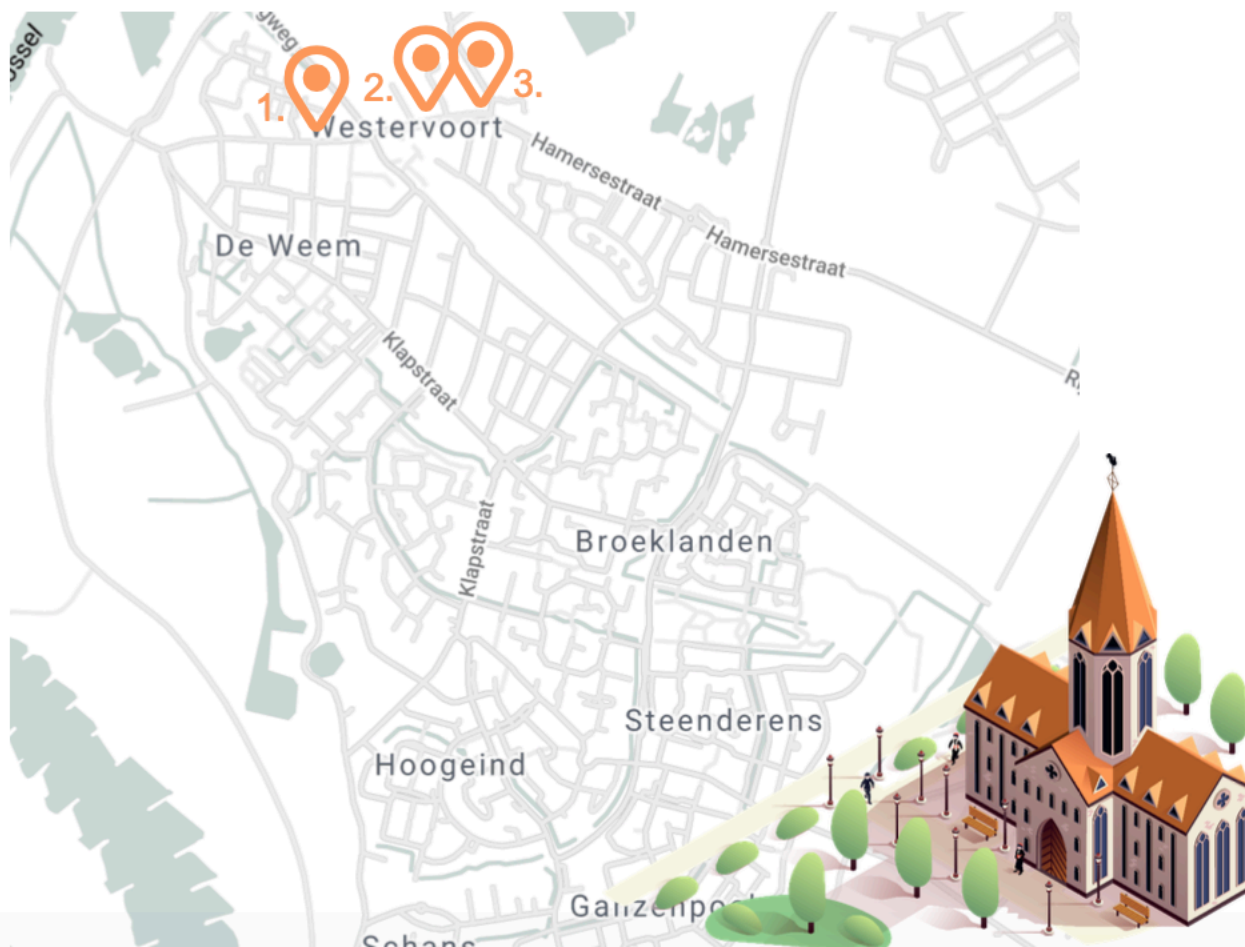

Categorieën

- A. Kerkgebouw blijft in religieus gebruik.
- B. Kerkgebouw staat open voor ander gebruik naast religieus gebruik.
- C. Kerkgebouw verliest religieus gebruik en gaat in principe herbestemd worden.
- D. Het kerkgebouw is herbestemd.
- E. Kerkgebouw wordt gesloopt of fysiek aangepast.
- F. Er wordt een time-out afgesproken omdat het toekomstperspectief nog niet duidelijk is.

KERKEN IN WESTERVOORT

1. Protestantse Werenfriedkerk - Dorpsstraat 61
2. Rooms katholieke St. Werenfriduskerk - Dorpsstraat 109
3. Voormalig kerkgebouw 'de Verzameling' – Brouwerslaan 1A
(Categorie D, het gebouw is duurzaam herbestemd, daarom is er geen paspoort van gemaakt)

KERKENPASPOORT

Werenfriedkerk

Gebouwd in 1150 (grondvorm)
In de eeuwen erna meerdere
aanbouwen/restauraties.

Protestantse kerk

Kerkdiensten, beperkte
verhuur, trouwlocatie en in
Paalmanhuis maatschappelijk
nevengebruik

Dorpsstraat 61 Westervoort

Rijksmonument

GESPREKSGEGEVENS

Datum & tijd: 22 juni 2020 om 16 uur
Locatie: Paalmanhuis Westervoort
Aanwezigen: K. Westerbeek, F. de Geest, H. de Graaf
M. Copray en H. van Keijsteren (Spectrum)

CATEGORIE

Kansen

Zowel in de kerk als in het naastgelegen Paalmanhuis is ruimte voor medegebruik/ verhuur. De financiële situatie van de kerk is vooralsnog goed genoeg om een predikant (0,6 fte) te bekostigen. Voor het planmatige onderhoud van het kerkgebouw zijn subsidies van derden noodzakelijk. Het beleid is erop gericht om ruimten meer ter beschikking te gaan stellen voor sociale/maatschappelijke voorzieningen.

Naast de kerkelijke vieringen lijkt het kerkgebouw een passende plek voor bezinning, zingeving en rituelen (los van geloof). Daarnaast is de kerk aan het onderzoeken op welke manier ze meer kunnen betekenen voor de inwoners van Westervoort.

Overige informatie

Huidig nevengebruik Paalmanhuis:
bloedbank, kaartclub, 't Zoldertje voor jongeren.

De Stichting Vrienden van de Werenfriedkerk organiseert minimaal 4 x per jaar geldgenererende activiteiten, zoals muziek- en kooruitvoeringen. Deze komen ten gunste van het onderhoud van de kerk.

Er is regionaal overleg met protestantse geloofsgemeenschappen in de Liemers. Hierbij is een intentieverklaring getekend dat men graag wil samenwerken. Daar wordt ook als punt op de horizon gezet: waar wil men over 5 jaar staan?

Uitdagingen

De kerkgangers zijn op leeftijd. Er komt nauwelijks tot geen (jonge) aanwas. De vraag is of er over 10 jaar nog kerkgangers zijn. Door de afname in kerkgangers zullen er over 10 jaar in ieder geval op een andere manier inkomsten gegeneerd moeten worden voor het kerkgebouw. Of dit over 5 jaar ook zo is, is nog onduidelijk.

De uitdaging is om verbinding te blijven houden met de inwoners van Westervoort en om genoeg vrijwilligers te vinden. Hierdoor kan het kerkgebouw blijven bestaan voor een sociale functie. Er is momenteel geen verhuurbeleid aanwezig waardoor er soms verwarring ontstaat over een binnenkomende vraag.

KERKENPASPOORT

St. Werenfriduskerk

Gebouwd in 1913

St. Willibrordus Parochie,
Aartsbisdom Utrecht

Rooms-Katholieke kerk

Kerkdiensten en
maatschappelijke functies in
aanbouw 'de Herberg'

Dorpsstraat 109 Westervoort

Karakteristiek waarde volgens
bestemmingsplan

GESPREKSGEGEVENS

Datum & tijd: 2 juli 2020 om 14 uur
Locatie: Gemeentehuis Westervoort
Aanwezigen: H. Sluiter, P. Mulder (parochie), R. Huisman (adviseur Parochie),
E. Janssen (locatieraad), E. Simonse (gemeente Westervoort), M. Copray
en H. van Keijsteren (Spectrum)

CATEGORIE

⚠ Uitdagingen

Door de teruglopende kerkbezoeken heeft het bestuur van de RK Parochie St. Willibrordus besloten om de kerk te sluiten. Het voornemen is om per 1 januari 2021 geen vieringen meer te organiseren in deze kerk. Het in stand houden en onderhouden van deze kerklocatie kan de parochie zich niet meer veroorloven. Een werkgroep is namens de locatieraad aan het onderzoeken welke nieuwe bestemming de kerk kan krijgen. De voorkeur gaat uit naar een bestemming waarbij er ruimte beschikbaar blijft voor de lokale geloofsgemeenschap.

Bij het zoeken naar een nieuwe bestemming van de kerk wil de parochie rekening houden met het Katholieke erfgoed, leefbaarheid en gemeenschapsopbouw. Nieuw gebruik moet respectvol zijn naar huidige gebruik. De werkgroep streeft naar een maatschappelijke invulling van het kerkgebouw waarbij functies elkaar versterken. Bij verkoop van het gebouw moet de exploitatie voor 10 jaar gewaarborgd zijn.

Kansen

De parochie geeft aan dat het de voorkeur heeft het kerkgebouw te willen 'teruggeven' aan de dorpsgemeenschap. Ze willen het rooms katholieke erfgoed in stand houden: zowel het Rooms katholieke gedachtegoed als het gebouw zelf.

Hoe maatschappelijker de nieuwe functie, hoe goedkoper het gebouw kan worden overgedragen. De lokale geloofsgemeenschap is in eerste instantie in de lead als het gaat om de invulling van de nieuwe bestemming. De parochie neemt als eigenaar uiteindelijk de beslissing rondom herbestemming.

Aan de kerk zit een aanbouw genaamd 'de Herberg'. Hierin zit het inloophuis gevestigd. Naast de kerk ligt nog een begraafplaats en een dokterspraktijk. Tegenover de kerk ligt het gebouw 'het Trefcentrum'. Dit gebouw is in eigendom van de st Willibrordus parochie. Het Trefcentrum mag tegen een commerciële waarde meegenomen worden in de planvorming.

4. Inventarisatie maatschappelijk vastgoed

De ontwikkelingen binnen de kerken zijn niet helemaal los te zien van de andere maatschappelijke gebouwen in de gemeente Westervoort. Het is de uitdrukkelijke wens van de gemeente om van de kerkenvisie geen breed onderzoek naar de stand van zaken van het maatschappelijk vastgoed te maken, maar om te focussen op de invulling van de beide kerkgebouwen.

We hebben tijdens deze opdracht een globale inventarisatie gemaakt van de aanwezige maatschappelijke gebouwen. Zo konden we in de projectgroep snel schakelen als het wenselijk was om bepaalde activiteiten nader te onderzoeken. Tijdens het in kaart brengen van de maatschappelijke gebouwen in Westervoort werd al snel duidelijk dat er ontwikkelingen zijn bij een drietal maatschappelijke gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente. Binnen de gemeente Westervoort hebben we hierover gesproken met ambtenaren en de wethouders Theo Kampscheur en Hans Breunissen.

De uitkomsten van deze gesprekken zijn verwerkt in een beeldende weergave (3 kaarten) van de maatschappelijke gebouwen in Westervoort en zijn verwerkt in de scenario's en aanbevelingen voor beide kerkgebouwen.

De eerste twee kaarten geven een weergave van het maatschappelijk vastgoed in Westervoort. In het derde kaartje zijn de verwachte ontwikkelingen in beeld gebracht.

In het kader van de inventarisatie hebben er gesprekken plaats gevonden met gebruikers en/of eigenaren van maatschappelijke gebouwen. We zijn in gesprek gegaan over de maatschappelijke gebouwen in Westervoort, maar focus in de gesprekken lag op de herbestemming van de katholieke kerk. Welke mogelijkheden zien zij voor de leegkomende kerk? Welke kansen zijn er en welke aandachtspunten?

Wieleman
- Gebruik door
verenigingen

Westervoort
Zie pagina 2

Voormalige school de Flierefluiter
- Mikado
- Activiteitscentrum de Flierefluiter
(sociale corporatie) met o.a.
groenteplein
- Spreekuur van Vivare

Huize Vredenburg
- Historische kring
Westervoort
- Trouwlocatie

Wijkcentrum de Bult
-KBO

't Simpke
Wijkcentrum de
Leigraaf +
vergaderplek SP

Kulturhus de Nieuwhof

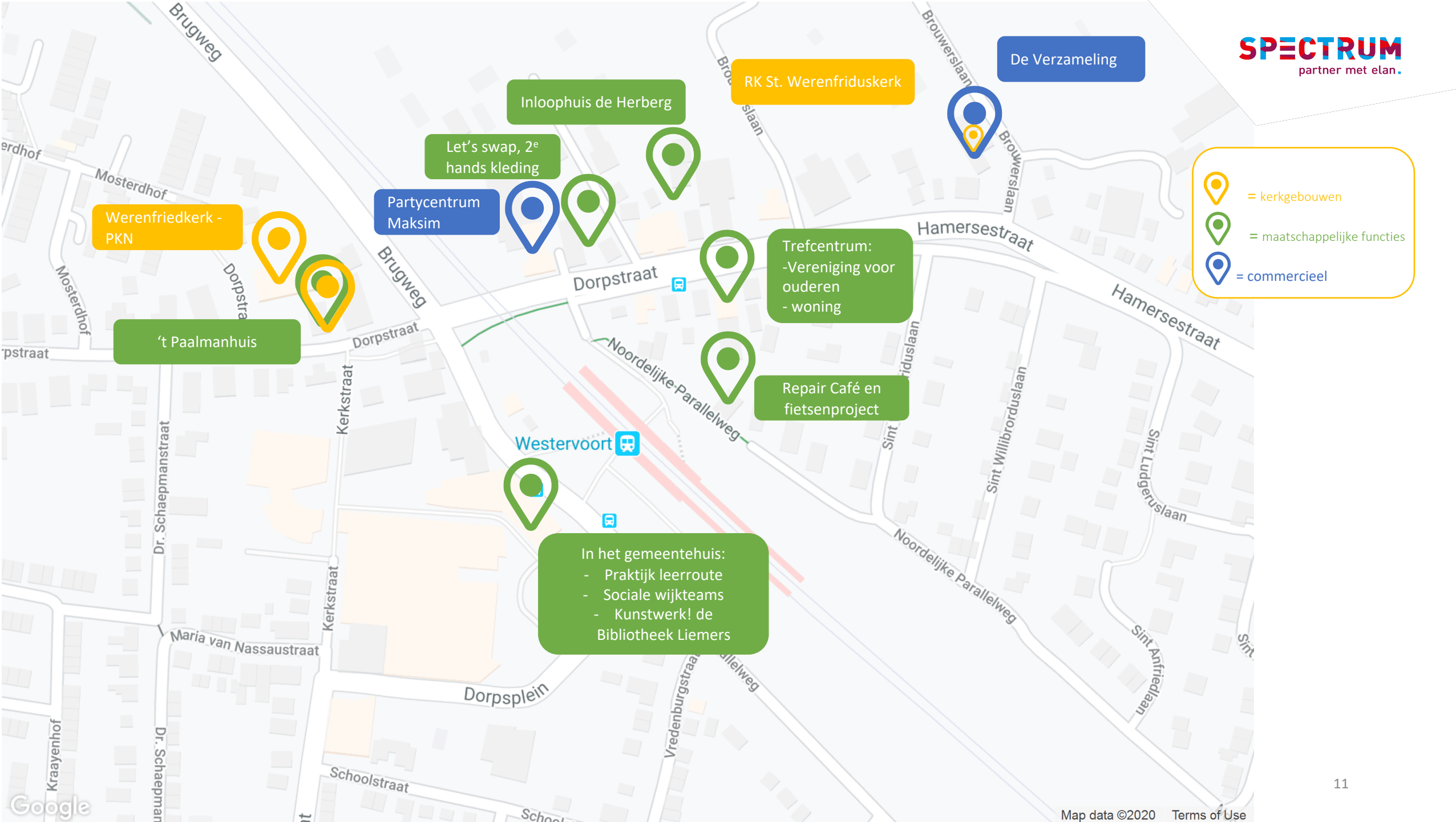
Jongerencentrum Creon

Ondernemerscentrum
Deltahuis
(voormalige basisschool
Uitterweert):
- Sensire
- RSD
- Interstap
- PostNL
- Life-Force Yoga centrum

Legenda

- = kerkgebouwen
- = maatschappelijke functies
- = commercieel

- De Nieuwhof:
- Cultuur:
- SESO kaartclub
 - Stichting Kreatieve Kring Westervoort
 - Ahmadiyya Moslim Gemeenschap
 - Thomas Parochie
 - Oud Apostolische Kerk
 - Armeens Kerkgenootschap
 - Jong van Hart (muziek voor oudere jongeren)
- Welzijn:
- CNV Belastingsservice
 - Diëtistenpraktijk Hartenvijf
 - STMG
 - STMR Maatschappelijk werk / Sociaal Raadsliden
 - VGGM Consultatiebureau
 - Voedselbank
 - Stichting gehandicaptenraad
- Sport:
- Gymnastiek Vereniging ALDO
 - Korfbalvereniging KV Wesstar
 - Recreative Balsporten Westervoort (RBW)
 - Start 2 Stay Fit
 - Tafeltennisvereniging TTV Westa
 - Volleybalvereniging AVV Actief '81
 - Volleybalvereniging Livo

toekomst SCENARIO?

- Legenda**
- = kerkgebouwen
 - = commercieel
 - = maatschappelijke functies

Herbestemde kerk

Voormalige school de
Flierefluiter

Hier komt
woningbouw

Kulturhus de Nieuwhof +
jongerencentrum Creon ?

Ondernemerscentrum
Deltahuis

De raad heeft besloten het gebouw te
verkoopen, functies blijven voorlopig wel in
het gebouw. Deze gaan mogelijk over naar
nieuwe koper.

5. Resultaten enquête

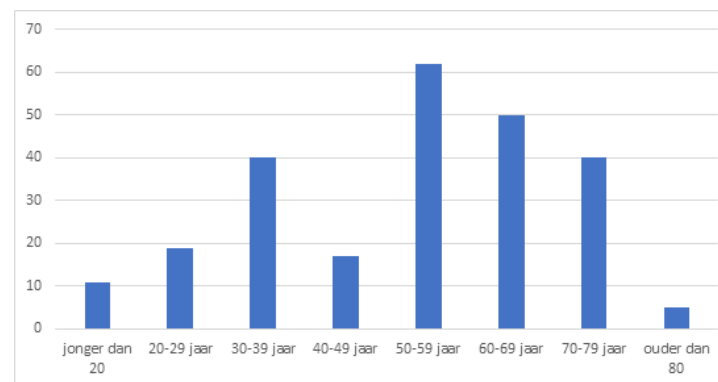
Welke waarde hebben de kerkgebouwen voor de inwoners van Westervoort? Denk hierbij aan culturele, sociaal- en maatschappelijke, stedenbouwkundige waarden of ankerpunten van herinnering. Welke mogelijkheden zien inwoners voor beide gebouwen? Om erachter te komen welke ideeën en wensen er in Westervoort leven is een vragenlijst uitgezet. Deze vragenlijst is aangekondigd door middel van een persbericht. In de lokale krant 'Westervoort Post' is een bericht geplaatst. Daarnaast hebben verschillende websites het persbericht geplaatst en is de enquête verspreid via social media en de persoonlijke netwerken. Tevens was het mogelijk om een papieren vragenlijst in te leveren bij het gemeentehuis en bij het stiltecentrum van de Werenfriduskerk.

In totaal hebben 273 mensen de vragenlijst ingevuld. 255 van hen hebben de volledige vragenlijst ingevuld. 18 respondenten hebben alleen het eerste deel ingevuld. Omdat zij daarbij ook ideeën hebben aangedragen voor de toekomst, nemen we deze respons ook mee in de analyse. Het aantal respondenten is niet representatief voor alle inwoners van Westervoort. We trekken daarom geen conclusies, maar gebruiken de input om het project Kerkenvisie Westervoort te voeden. We kunnen aandachtspunten filteren uit de data en mogelijke patronen verkennen. Aan de vragenlijst hebben zowel jongeren als ouderen mee gedaan. De leeftijdsgroep van 50 tot 59 jaar is het best vertegenwoordigd (25%), gevolgd door de leeftijdsgroep van 60 tot 69 jaar (20%). Van de respondenten was 5% onder de 20 jaar, zie ook de grafiek hiernaast. Driekwart van de respondenten woont al 15 jaar of langer in Westervoort. Ook is een deel (9%) van de respondenten betrokken bij Westervoort al wonen ze er niet (meer).

Driekwart van de respondenten is samenwonend, al dan niet met kinderen. Opvallend is dat 31% van de respondenten zelf interesse heeft om in (een van) de kerkgebouwen te werken, activiteiten te organiseren of te wonen.

Er worden voor beide kerkgebouwen veel ideeën aangedragen voor nieuwe activiteiten (zie bijlage 1 voor de volledige analyse van de enquête). Met name culturele activiteiten en een ontmoetingsplek voor alle inwoners van Westervoort worden vaak genoemd. Culturele activiteiten worden dikwijls toegelicht met concrete voorstellen: boekenmarkt, theater, lezingen, museum en exposities. Bij de ontmoetingsplek geven veel respondenten aan dat iedereen zich er welkom moet voelen. Niet alleen activiteiten voor jong of voor oud, maar voor een ieder die er behoefte aan heeft. Er worden diverse concrete voorstellen gedaan, zoals een markthal met lokale producten, bibliotheek of repaircafé.

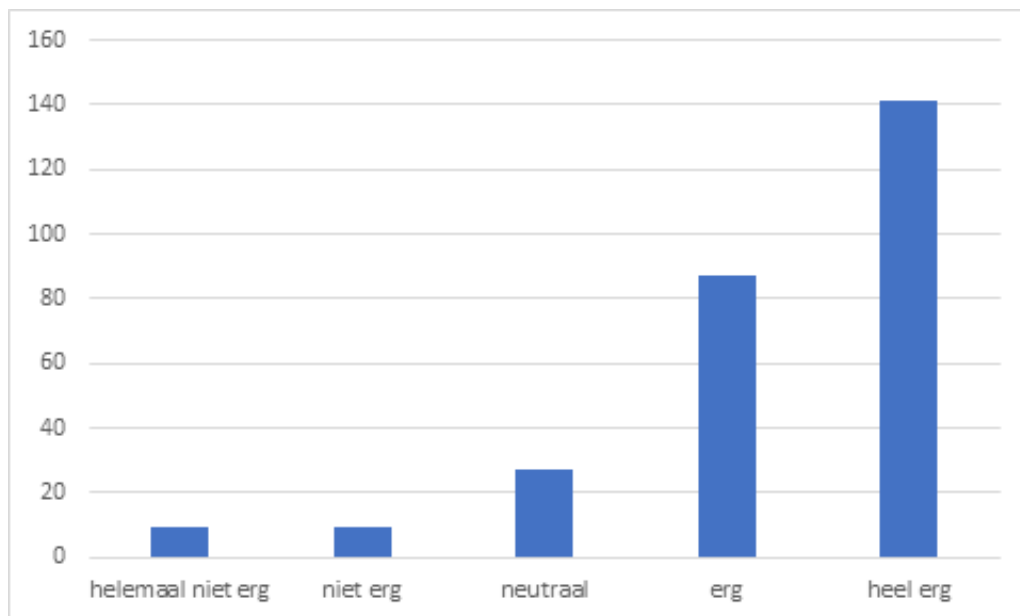
Ook concerten worden geregeld genoemd door de respondenten, al dan niet met lokale musici. Ook komt woningen als optie een aantal keren terug. Sommigen geven aan dat de woningen geschikt moeten zijn voor ouderen, terwijl anderen juist aangeven dat ze graag starterswoningen terug zien in de kerkgebouwen.

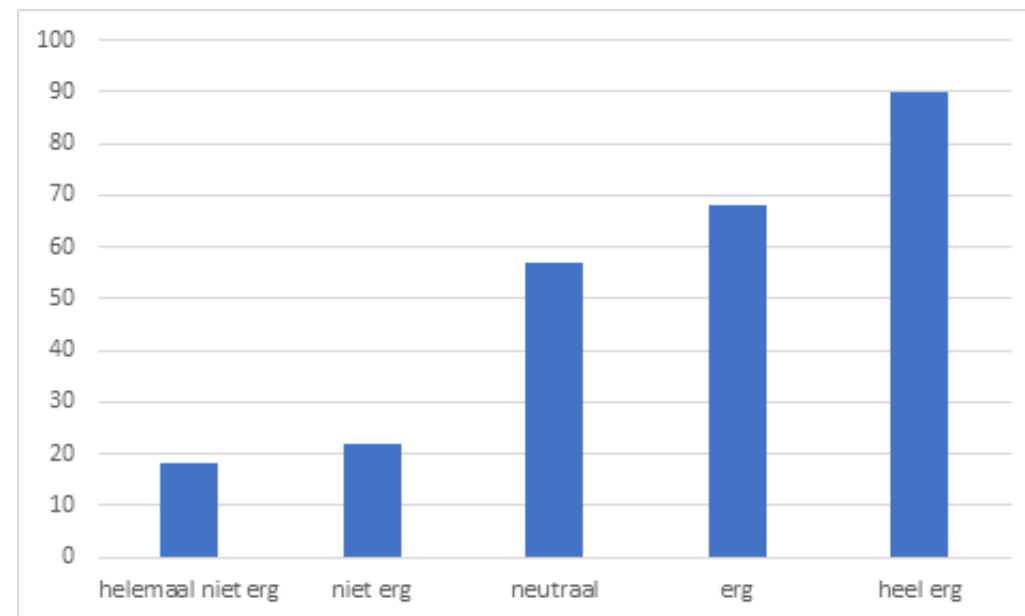
Resultaten enquête

Beide kerken worden gezien als karakteristiek en monumentaal pand en als ankerpunt van Westervoort.

Hoe erg zou u het vinden als het kerkgebouw gesloopt zou worden?

De Werenfriedkerk

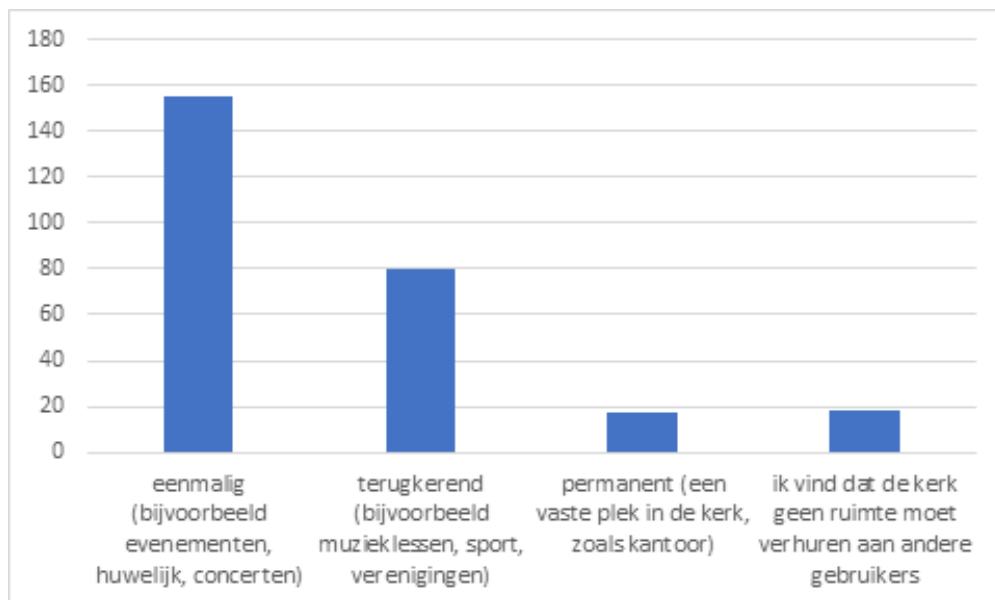

De Werenfriduskerk

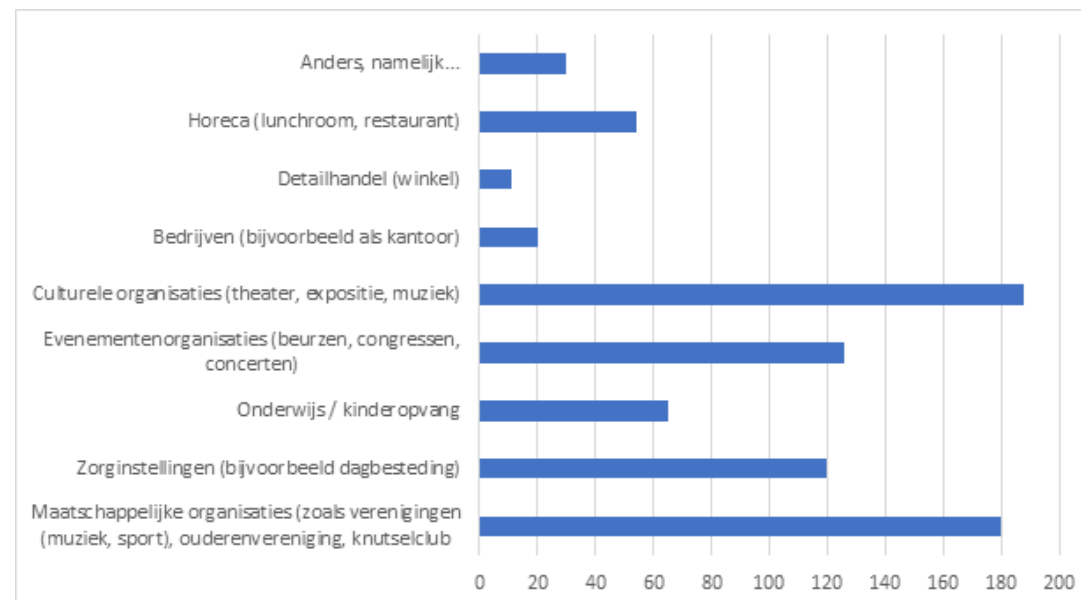
Resultaten enquête – Werenfriedkerk + Paalmanhuis

Welke functie/activiteit (niet-kerkelijk) vindt u het best passend voor dit kerkgebouw ?

Ruim de helft van de respondenten vindt eenmalige activiteiten het best passend bij de Werenfriedkerk en Paalmanhuis. Te denken valt aan concerten, evenementen en huwelijken. Gevolgd door een derde van de respondenten die terugkerende activiteiten wel zien zitten. Permanente activiteiten, zoals een kantoor of woningen, wordt maar door 6% als het best passend gezien.

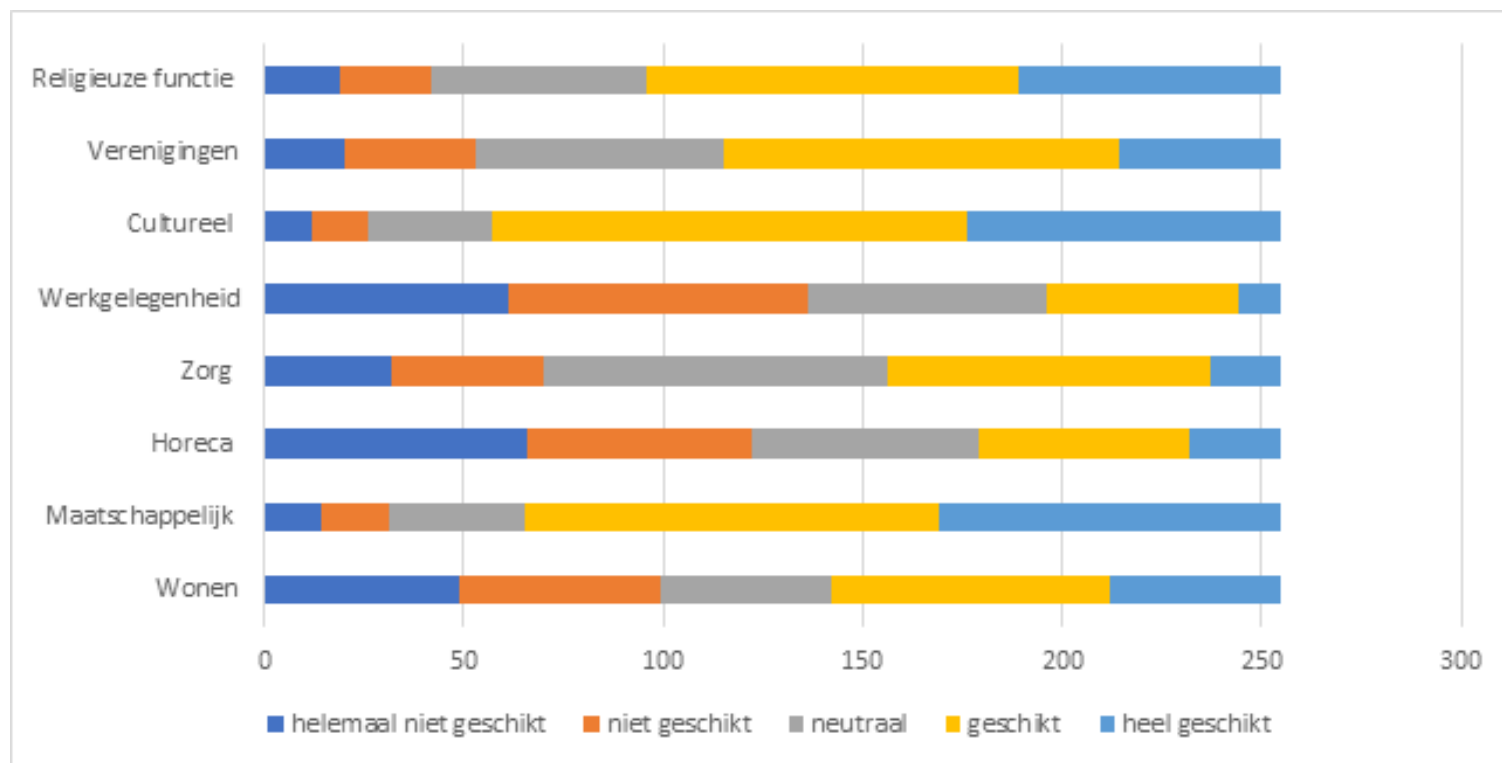
Aan wie zou verhuurd moeten worden?

Opvallend is dat culturele organisaties en maatschappelijke organisaties als het best passend worden gezien. Ook evenementen en zorginstellingen worden als mogelijke huurders gezien voor de Werenfriedkerk.

Resultaten enquête - Werenfriduskerk

Geef voor de volgende onderdelen aan hoe geschikt u deze functie vindt voor het kerkgebouw?

Maatschappelijk: een plek waar iedereen welkom is, zoals wijkcentrum, dorpshuis of bieb
Culturele functies: theater, exposities, museum, culturele ontmoetingsplek

Resultaten enquête

Reflectie

De wat meer uitgesproken mening over het niet willen slopen van de Werenfriedkerk is waarschijnlijk te verklaren doordat deze kerk een monumentale status heeft en bekend staat als de historische dorpskerk. De kerk is momenteel nog in gebruik door de geloofsgemeenschap en dat zal ook nog een tijdje zo blijven. Dit verklaart wellicht waarom de respondenten de voorkeur geven aan eenmalige activiteiten en minder open staan voor permanent gebruik.

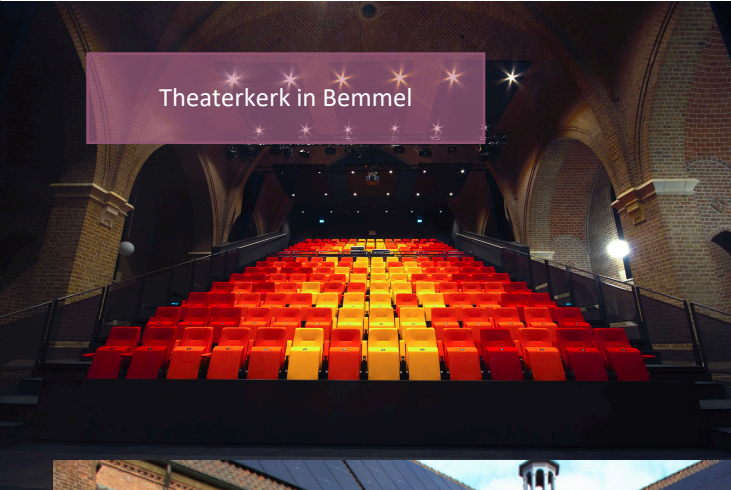
Bij de Werenfriduskerk vinden de respondenten een maatschappelijke en/of culturele functie het best passend voor de kerk.

De respondenten hebben kunnen lezen dat de parochie heeft besloten om de kerk per 1 januari 2021 te sluiten. Dit heeft er mogelijk voor gezorgd dat de respondenten wat meer open staan voor andere functies dan een religieuze functie.

Diverse kerken die de inwoners hebben genoemd ter inspiratie.

Eusebiuskerk in Arnhem

Theaterkerk in Bommel

BUNK restaurant in Utrecht

Ontmoetingscentrum DePetrus in Vught

6. Scenario's Rooms katholieke Werenfriduskerk Westervoort

Scenario's

De resultaten van voorgaande stappen zijn uitgewerkt in 5 concept scenario's. Samen met de projectgroep zijn de scenario's teruggebracht naar 2 concrete scenario's waarbij gezocht is naar een duurzaam toekomstperspectief voor de Werenfriduskerk in Westervoort.

Bij het ontwikkelen van de scenario's is rekening gehouden met draagvlak vanuit Westervoort. Daarnaast is er gezocht naar een financieel haalbaar plan. De scenario's zijn tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de werkgroep van de Werenfriduskerk (een deel van de werkgroep is vertegenwoordigd in de projectgroep).

Zowel de wensen van de gemeente als de wensen van de werkgroep zijn meegenomen in de scenario's.

Visie werkgroep Werenfriduskerk

De werkgroep van de Werenfriduskerk maakt zich sterk om de kerk te herbestemmen met een maatschappelijke functie. Zij hanteren de volgende visie: *"Onze formule is het faciliteren van "maatschappelijke, culturele, zingevings- en gezondheidsfuncties". Dat betekent dat er ruimte zal zijn voor ontmoeting, uitwisseling, geborgenheid, veiligheid, gezelligheid en ontwikkeling. Daarbij hanteren wij het spreekwoordelijke motto "de Herberg van Westervoort". Deze activiteiten kunnen zowel commercieel als niet commercieel zijn. De activiteiten moeten een meerwaarde hebben voor met name de burgers van Westervoort. Participanten stellen zich respectvol op jegens het christelijke geloof. Wij nodigen potentieel belangstellenden uit met ons in gesprek te gaan over eventuele deelname."*

Uitgangspunten financiële haalbaarheid

Bij de totstandkoming van de scenario's is rekening gehouden met de financiële haalbaarheid. In bijlage 2 zijn de huuropbrengsten, potentiële huurders en de investeringen uiteengezet. In bijlage 3 is tevens een lijst opgenomen met potentiële huurders/gebruikers. Beide documenten zijn (privacy)gevoelig en daarom als aparte bijlage opgenomen en niet openbaar toegankelijk in dit rapport.

De cijfers zijn gebaseerd op de huidige situatie of gebaseerd op zeer globale schattingen van de werkgroep of schattingen uit het rapport van BOEi. We adviseren de werkgroep om beide scenario's door een adviesbureau door te laten berekenen op de financiële haalbaarheid.

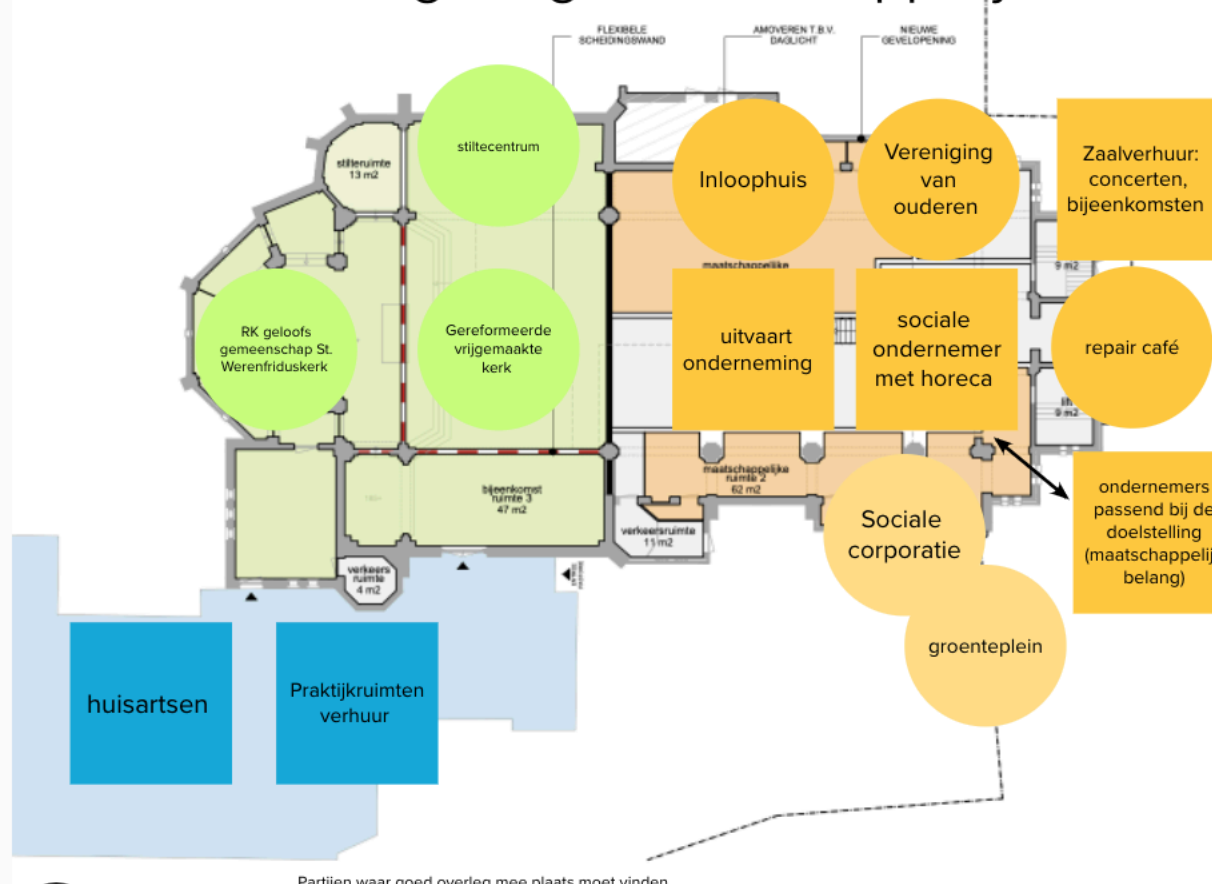
Uitgangspunten bestemmingsplan

Tijdens diverse gesprekken, met onder andere de afdeling ruimtelijke ontwikkeling, zijn de uitgangspunten met betrekking tot de bestemming besproken. De gemeente geeft aan dat WMO activiteiten in Westervoort vergeleken met de omliggende gemeentes oververtegenwoordigd zijn. Daarnaast geeft de werkgroep aan dat ze voor een gezonde exploitatie in de toekomst niet teveel afhankelijk willen zijn van gesubsidieerde activiteiten. De werkgroep staat wel open voor WMO activiteiten indien dit gebeurt op voorstel van de gemeente. WMO activiteiten zijn nu niet meegenomen in de ontwikkeling van de scenario's.

Gebouw het Trefcentrum met omliggende grond

Het parochiebestuur van de Willibrordusparochie heeft laten weten dat dit gebouw commercieel verkocht gaat worden. Het is nog onduidelijk wat er na verkoop gaat gebeuren met het gebouw en de locatie. De vereniging van ouderen huurt momenteel een groot deel van dit gebouw en hebben een nieuw onderkomen nodig. Het huisvesten van deze vereniging heeft dan ook prioriteit gekregen in beide scenario's.

Scenario 1 - zingeving + maatschappelijk + commercieel + horeca

Uitgangspunten:

- kerk wordt voor een symbolisch bedrag van 1 euro overgedragen
- gebouw 't Trefcentrum dicht, functies naar de kerk
- deel van de opbrengst verkoop trefcentrum naar kerk
- gebiedsontwikkeling (zowel de kerk als het trefcentrum met grond meenemen in de plannen) ikv subsidies steengoed benutten
- doorgang creëren naar station + centrum
- bestemmingsplan aanpassen voor commercieel gebruik + horeca + zonder WMO
- Professioneel beheer via ondernemer
- Functies. van maatschappelijk + verenigingen geschikt volgens bewoners
- Sociale horecaondernemer: wel maatschappelijke bijdrage leveren, geen WMO gelden
- Een nieuw op te richten stichting/vereniging zal eigenaar worden van het gebouw zodat de maatschappelijke doelstellingen voorop staan

Aandachtspunten:

- huurinkomsten uitvaart is onzeker
- zonder subsidies niet haalbaar
- gemeentelijk monument maken = meer subsidiemogelijkheden
- Een aantal gebruikers heeft aangegeven dat hun functie niet kan icm uitvaart. Wellicht deels op te lossen door verschillende ingangen.

Voordelen:

er is plek voor functies die we willen behouden

aansluiting bij de uitkomst van de enquête

het voldoet aan visie van werkgroep

gunstig voor subsidies ivm maatsch. doelen

Nadelen:

financieel haalbaar?

duurzame toekomst? (hoe lang functies erin?)

oplossing: notarieel vastleggen

Protestantse kerk

KBO

Mikado

activiteiten de Nieuwhof

Let's swap, 2e hands kleding

uitgifte voedselbank (nu in de Nieuwhof)

Scenario 1 – zingeving, maatschappelijk, commercieel & horeca

Scenario 1 gaat uit van een situatie waarbij de nadruk ligt op een maatschappelijke invulling van het kerkgebouw met naastgelegen bijgebouw. De maatschappelijke functies worden aangevuld met commerciële functies/gebruikers om het plan haalbaar te maken. Voorwaarde is dat de commerciële functies passen bij een maatschappelijke visie.

Aan de zijde van het huidige priesterkoor (groene deel) wordt een multifunctionele ruimte gemaakt voor zingevingsactiviteiten. De huidige RK geloofsgemeenschap St. Werenfridus maar ook andere geloofsgemeenschappen zoals bijvoorbeeld de GKv Duiven-Velp kunnen gebruik gaan maken van deze ruimte. Tevens zal het stiltecentrum gehandhaafd worden, mogelijk op een andere plek in het kerkgebouw.

Aan de voorzijde van het gebouw (oranje deel) zullen meerdere ruimten gecreëerd worden voor maatschappelijke functies. Zowel op de begane grond als op de huidige balkons en mogelijk in nieuw te plaatsen volumes. De vereniging van ouderen, het repaircafé en het inloophuis zullen in dit deel een plaats krijgen. Er is ruimte voor een sociale ondernemer die aansluit bij de doelstellingen/visie van de werkgroep. Een horecacomponent kan hier onderdeel van zijn. Met een horecabestemming kunnen ook mogelijk geïnteresseerde partijen zoals een barista en bierbrouwer een plaats krijgen in de kerk.

Professioneel beheer, aangevuld met vrijwilligers, zal worden uitbesteed aan een ondernemer/zelfstandige. Goed denkbaar is dat de sociaal ondernemer deze taak erbij gaat nemen.

Via een aparte ingang aan de oostzijde van het gebouw wordt een ruimte gemaakt voor een kleinschalig uitvaartcentrum met een rouwkamer en een centrale koeling. In de multifunctionele ruimte is gelegenheid voor een rouwbezoek, condoleance en afscheidsceremonie.

De verschillende (vergader)ruimten worden beschikbaar gesteld voor stichtingen en verenigingen en zijn te huur voor commercieel gebruik. Deze ruimten worden niet aan 1 gebruiker verhuurd maar blijven multifunctioneel. Wel is het mogelijk is voor een vast tijdstip te verhuren en/of incidenteel.

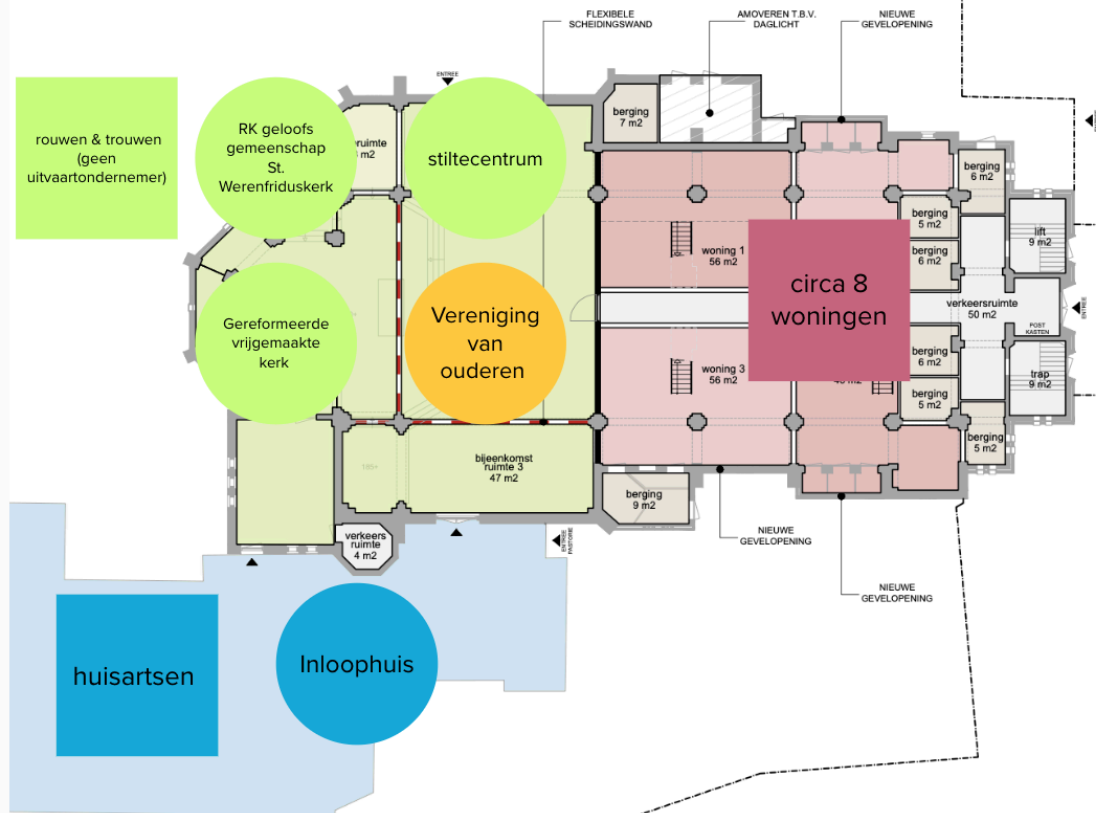
In het bijgebouw (blauwe deel) zijn ruimten beschikbaar voor vaste verhuur. Hiermee kan worden ingespeeld op de behoefte vanuit de gemeente om kleine praktijkruimten te verhuren (ook hierbij geldt wel dat het gaat om huurders die aansluiten bij de visie).

De sociale corporatie en het groenteplein zijn momenteel gevestigd in het voormalige schoolgebouw de Flierefluiter. Dit gebouw gaat verkocht worden om op de locatie woningbouw te realiseren. De functies sluiten qua doelstelling aan bij de visie van de werkgroep en willen meedenken hoe deze functies in het kerkgebouw en op het buitenterrein vorm kunnen krijgen.

De uitgangspunten en aandachtspunten van dit scenario staan benoemd bij de visualisatie. Daarnaast ook de voor- en nadelen die we met de projectgroep hebben verzameld.

Scenario 1 laat zien dat het kerkgebouw de potentie heeft om herbestemd te worden met een maatschappelijke invulling. Dit sluit aan bij de uitkomst van de enquête. Dit scenario gaat uit van maatschappelijke functies die momenteel nog geen plek hebben of weg moeten op de huidige locatie. In geen geval worden andere gebouwen leeg 'getrokken'. Aandachtspunt is de financiële haalbaarheid omdat het plan afhankelijk is van subsidies en de overdrachtsvoorwaarden vanuit het parochie.

Scenario 2 - zingeving + woningen

Uitgangspunten:

- kerk wordt voor een symbolisch bedrag van 1 euro overgedragen
- trefcentrum wordt gesloten maar maakt geen onderdeel uit van planvorming,
- vereniging van ouderen naar kerk + een plek voor de lokale geloofsgemeenschappen
- bestemmingsplan aanpassen naar woningen
- de herberg is de toegang naar de kerk? Vervult inloophuisfunctie
- dit scenario is haalbaar zonder subsidies
- 100 van de 250 bewoners vind wonen een geschikte functie

Bepaalde maatschappelijke functies in de kerk, trefcentrum ook niet meer.

Voordelen:

financieel
makkelijker
haalbaar

meer
zekerheid op
duurzame
toekomst

minder
maatschapp.
ruimte >
makkelijker te
vullen

bestuur- en
beheersvorm
eenvoudiger

inspelen op
woning
behoefte

minder in
strijd met
andere mv-
functies?

beheer door
vrijwilligers

Nadelen:

minder
mogelijkheden
voor maatsch.
doelstelling

blijft er plek over
voor
maatschappelijke
functies in
Westervoort?

ontwikkelings-
mogelijkheden
/kansen
worden
verkleind

minder
aansluiting op
de uitkomst
van de
enquête

Scenario 2 – zingeving & woningen

Scenario 2 gaat uit van een situatie waarbij de nadruk ligt op het realiseren van 8 woningen. Waarvan 4 woningen op de begane grond en eerste verdieping en 4 woningen op de tweede en derde verdieping (roze deel).

Aan de zijde van het huidige priesterkoor (groene deel) wordt een multifunctionele ruimte gemaakt voor zingevingsactiviteiten. De huidige RK geloofsgemeenschap St. Werenfridus maar ook andere geloofsgemeenschappen zoals bijvoorbeeld de GKv Duiven-Velp kunnen gebruik gaan maken van deze ruimte. Tevens zal het stiltecentrum een plaats krijgen in dit gedeelte. De multifunctionele ruimte zal een plek bieden voor de vereniging van ouderen. Rouwen en trouwen is daarnaast ook mogelijk in de multifunctionele ruimte. Het beheer zal door vrijwilligers worden uitgevoerd.

In het bijgebouw (blauwe deel) blijft, naast de verhuur aan de huisartsen, ruimte beschikbaar voor het inloophuis. Mogelijk is deze plek ook deels geschikt voor de vereniging van ouderen.

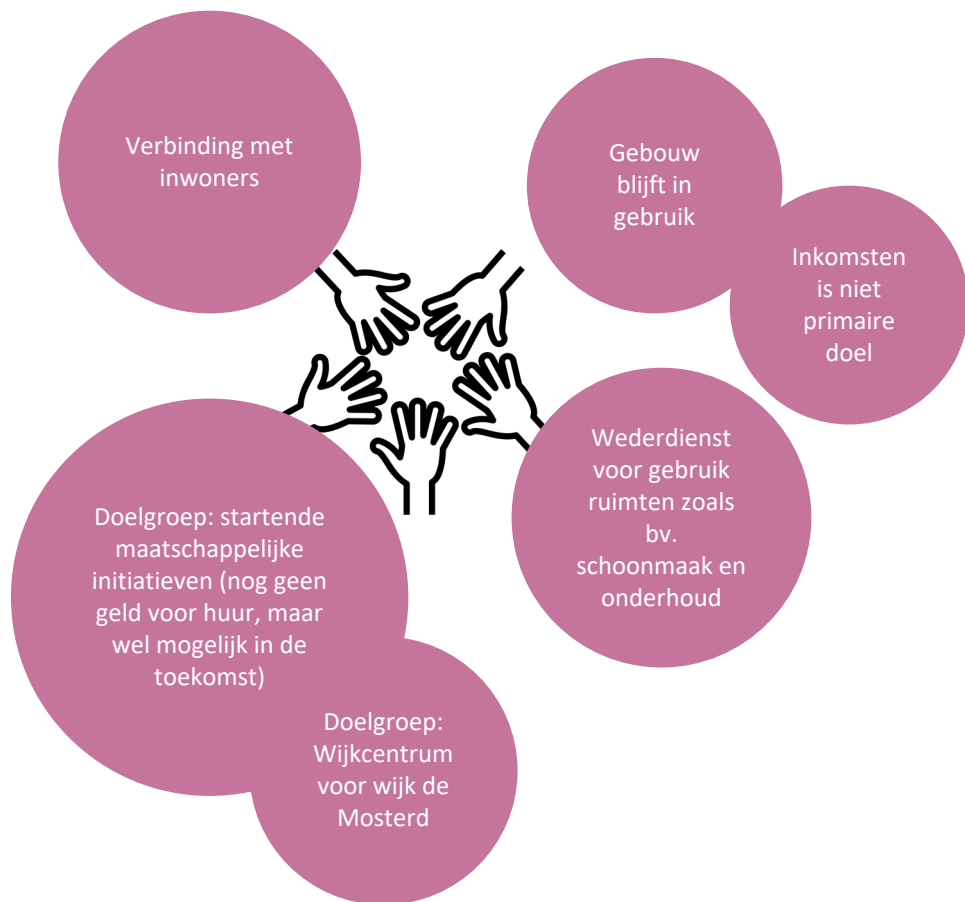
De uitgangspunten en aandachtspunten van dit scenario staan benoemd bij de visualisatie. Daarnaast ook de voor- en nadelen die we met de projectgroep hebben verzameld.

Bij scenario 2 wordt rekening gehouden met de woningbehoefte binnen de gemeente Westervoort. Het scenario is financieel gezien makkelijker haalbaar omdat het plan niet afhankelijk is van subsidies. Ook dit plan gaat uit van een overdracht van het gebouw voor één euro. Anders is het niet haalbaar om een deel van het gebouw in te richten voor zingevingsactiviteiten. Het kerkgebouw heeft in dit scenario nagenoeg geen maatschappelijke invulling. Daarmee sluit het minder aan bij de uitkomst op de enquête en zal het minder emotionele waarde kunnen behouden voor de bewoners van Westervoort. De gemeente heeft besloten om een aantal maatschappelijke gebouwen te gaan verkopen. Blijft er nog voldoende maatschappelijk vastgoed beschikbaar om te voldoen aan de vraag?

7. Aanbevelingen Protestantse Werenfriedkerk Westervoort

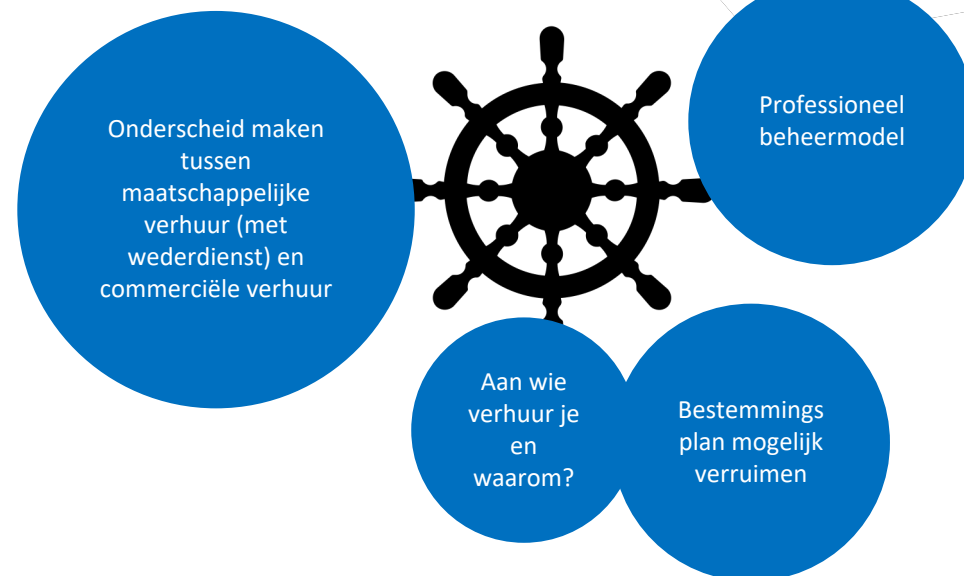
Aanbeveling 1

Verhuur aan sociaal-maatschappelijke initiatieven

Aanbeveling 2

Beleed opstellen voor verhuur

Aanbeveling 3

Verduurzamen

8. Conclusie en aanbevelingen

Conclusie

Het opstellen van deze kerkenvisie heeft geleid tot twee concrete scenario's voor de St. Werenfriduskerk en aanbevelingen voor de Werenfriedkerk. Beide scenario's voor de St. Werenfriduskerk kunnen rekenen op draagvlak bij de gemeente en de werkgroep (St. Werenfriduskerk). Vanuit de werkgroep is er een voorkeur voor het eerste scenario. Dit sluit tevens het beste aan bij de resultaten van de enquête. De gemeente kan zich in beide scenario's vinden en is benieuwd naar de financiële haalbaarheid van met name scenario 1.

Aanbevelingen St. Werenfriduskerk

Ons advies is om beide scenario's te laten doorrekenen.

Wanneer beide scenario's financieel haalbaar blijken, zou een logische vervolgstap kunnen zijn om (gezamenlijk) het eerste scenario verder te onderzoeken c.q. in te vullen. Hierbij dient gekeken te worden naar mogelijke subsidies en overnamevoorwaarden (met de parochie).

De ontwikkelingen m.b.t. maatschappelijk vastgoed in Westervoort (in het bijzonder de geplande verkoop van een aantal gemeentelijke gebouwen) heeft invloed op de haalbaarheid van de scenario's. Het is van belang deze ontwikkelingen te blijven volgen zodat een gezonde balans in maatschappelijk vastgoed ontstaat: niet te veel en niet te weinig.

Daarnaast raden wij de werkgroep en gemeente aan om met elkaar in gesprek te blijven. Belangrijke gespreksonderwerpen zijn herbestemming en ontwikkelingen m.b.t. maatschappelijk vastgoed in Westervoort.

Op het moment dat de Werenfriedkerk nieuw beleid opstelt voor nevenactiviteiten of wanneer de plannen voor de St. Werenfriduskerk vorm gaan krijgen, adviseren we dat een afvaardiging van beide kerken met elkaar in gesprek gaat om af te stemmen. Zo kunnen de functies in de kerkgebouwen elkaar versterken en wordt voorkomen dat er onderlinge concurrentie plaats gaat vinden.

Om draagvlak te creëren voor de scenario's is het van belang om inwoners en stakeholders bij de planvorming te blijven betrekken. Een eerste stap is gezet d.m.v. het uitzetten van de enquête. Een vervolgstap zou kunnen zijn om met inwoners en/of stakeholders in gesprek te gaan over de scenario's.